

Bakgrunn for vedtak
Heståga og Troåga

Beiarn kommune i Nordland fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	SKS Produksjon AS
Referanse	
Dato	28. juni 2017
Notatnummer	KSK-notat 40/2017
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Kristine Naas

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81

7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

SKS Produksjon AS søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Heståga og Troåga kraftverk i elvene Heståga og Troåga i Beiarn kommune i Nordland. Det er søkt om å utnytte et fall på 319 m med inntak på kote 365 i Heståga og 370 i Troåga. Rørene kobles sammen, og vannet føres inn i en felles kraftstasjon med utløp i Troåga på kote 46 i søknadens hovedalternativ, og i Heståga på kote 65 i alternativ 2. Vannveien får en lengde på ca. 2,7 km nedgravde rør. Kraftverket vil få en installert effekt på 3,8 MW (3,6 i alternativ 2) og en årlig produksjon på 9,6 (9) GWh/år. Kostnadene er oppgitt til 5 (5,4) kr/kWh. Turbinen vil få en største slukeevne på 1,4 m³/s og en minste driftsvannføring på 0,07 m³/s. Som avbøtende tiltak er det planlagt å slippe en minstevannføring om sommeren på 0,03 m³/s fra inntaket i Heståga og 0,02 m³/s fra inntaket i Troåga. Minstevannføring vinter er planlagt til 0,02 m³/s i Heståga og 0,01 m³/s i Troåga. Ved inntaket er middelvannføringen beregnet til ca. 0,36 og 0,27 for hhv. Heståga, Troåga. Planlagt slukeevne utgjør omtrent 230 % av middelvannføringen.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 9,6 GWh/år, alternativt 9,0 GWh/år, i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2014-16) har NVE klarert drøyt 2,2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Etter NVEs syn er den sentrale problemstillingen i denne saken Beiarelvass status som nasjonalt laksevassdrag. Søknadens hovedalternativ vil fraføre vann på en 120 m lang anadrom strekning i Heståga. Strekningen innehar gyteområder for sjørret og er også oppvekstområde for lakseyngel. Etter NVEs syn vil fraføring av vann på denne strekningen være i strid med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag. Alternativ 2, som ble fremmet etter høringen, løser etter NVEs syn denne konflikten dersom det installeres omløpsventil i kraftverket. Utover dette kan ikke NVE se at det er allmenne interesser som berøres i nevneverdig grad. Fordelen ved tiltaket i form av ca. 9 GWh/år i fornybar energiproduksjon, i tillegg til positive lokale ringvirkninger, overstiger etter vårt syn de begrensede ulempene, gitt avbøtende tiltak.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir SKS Produksjon AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Heståga og Troåga kraftverk etter alternativ 2. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

NVEs oppsummering av sakene i Beiarn kommune

NVE har foretatt en samlet behandling av fem søknader om tillatelse til bygging av småkraftverk i Beiarn kommune. De respektive bakgrunn for vedtak-notatene for søknadene er angitt i tabellen under.

Søknadene er i disse dokumentene samlet sett referert til under fellesnavnet «Beiarnpakken». Kart som viser sakene som omfattes av Beiarnpakken er vedlagt.

3 søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk er behandlet samtidig med søknadene om vassdragskonsesjon.

Under behandlingen av søknadene i Beiarn kommune har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

KRAFTVERKSNAVN	KSK-NOTAT	PRODUKSJON (OMSØKT GWh)	PRODUKSJON (GITT GWh)	KOSTNAD (Kr/KWh)
<i>Galtåga kraftverk</i>	37/2017	15,6	0	4,8
<i>Savåga kraftverk</i>	38/2017	13,1	0	3,25
<i>Gamåga kraftverk</i>	39/2017	6,7	6,7	3,66
<i>Heståga og Troåga kraftverk</i>	40/2017	9,6	9,0	5,0
<i>Høgforsen kraftverk</i>	41/2017	16,8	0	4,1
<i>Bruforsen kraftverk</i>	42/2017	22,1	0	4,2
<i>Mårberget kraftverk</i>	43/2017	12,1	12,1	3,65
<i>Sum</i>	Alle kraftverkene	96,0	27,8	

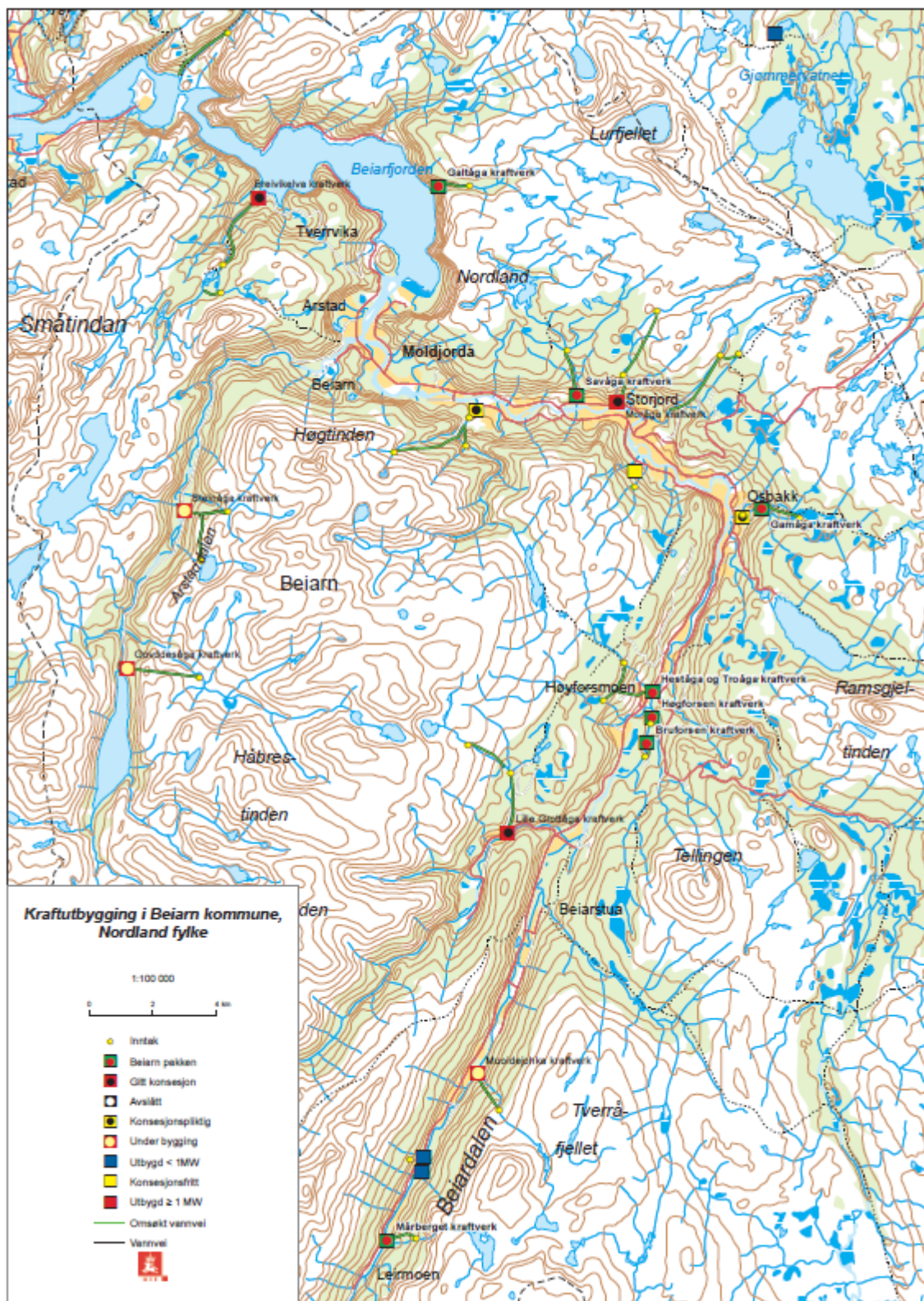
En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne og private interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

I høringsperioden til småkraftsakene i Beiarnpakken ble det fremmet innsigelse fra Beiarn kommune, Nordland fylkeskommune, Fylkesmannen i Nordland og Sametinget (krav om konsultasjon i tillegg) slik at det samlet foreligger innsigelse fra ett eller flere forhold til alle søknadene. NVE hadde innsigelsesmøte/konsultasjon med Sametinget den 15.2.2017 og konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt den 4.4.2017. De øvrige instansene som fremmet innsigelser har vi ikke funnet grunnlag for å ha møte med, da innsigelsene er imøtekommet gjennom avslag på disse søknadene.

Etter en helhetsvurdering av planene for de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved tre av de omsøkte tiltakene er større enn ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Gamåga, Heståga og Troåga og Mårberget kraftverk. NVE mener ulempene ved bygging av Galtåga, Savåga, Høgforsen og Bruforsen kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for disse kraftverkene og konsesjon kan ikke gis.

Samlet vil NVEs vedtak gi 27,8 GWh i ny fornybar energiproduksjon i et middels år. Vi mener dette vil gi et bidrag med ny fornybar energiproduksjon i tillegg til øvrige lokale fordeler.

Oversiktskart småkraftpakke Beirn

Innhold

Sammendrag	1
Oversiktskart småkraftpakke Beiarn	3
Søknad	5
Høring og distriktsbehandling	10
NVEs vurdering	12
NVEs konklusjon	22
Forholdet til annet lovverk	24
NVEs vurdering etter oreigningsloven	26
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	27
Øvrige forhold	30
Vedlegg	31

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad datert 1.3.2016 fra Beiarkraft AS, senere fusjonert inn i SKS Produksjon AS:

«Beiarkraft AS ønsker å utnytte en del av fallet i Heståga og Troåga i Beiarn kommune og Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. *Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:*
 - *Bygging av Heståga og Troåga kraftverk, Beiarn kommune, Nordland fylke*
2. *Etter energiloven om tillatelse til:*
 - *Bygging og drift av Heståga og Troåga kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden*
 - *Søknad om anleggskonsesjon er beskrevet i egen søknad*
3. *Etter oreigningsloven, jf. § 2, nr. 51:*
 - *Om samtykke til ekspropriasjon av manglende rettigheter for utbygging av Heståga og Troåga kraftverk som beskrevet i søknaden.*

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte konsesjonssøknad med vedlegg.

Avtale ang. fallrettigheter er inngått med ca. 97,8 % av rettighetshaverne.»

Heståga og Troåga kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ	Alternativ 2
Nedbørfelt	km ²	10,2	
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	19,8	
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	61,8	
Middelvannføring	l/s	600	
Alminnelig lavvannføring	l/s	100	
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	50	
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	30	
Restvannføring	l/s	150	
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	365	
Avløp	moh.	46	65
Lengde på berørt elvestrekning		3,8	
Brutto fallhøyde	M	319	298
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,739	
Slukeevne, maks	l/s	1400	
Minste driftsvannføring	l/s	70	
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	50	
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	30	
Tilløpsrør, diameter	Mm	700/800	
Tilløpsrør, lengde	M	2730	2736
Installert effekt, maks	MW	3,8	3,6
Bruktid	Timer	2500	
PRODUKSJON			

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,3	2,1
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	7,3	6,9
Produksjon, årlig middel	GWh	9,6	9,0

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	48,3	48,3
Utbyggingspris	kr/kWh	5,0	5,4

Heståga og Troåga kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	4,4
Spenning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	4,4
Omsetning	kV/kV	6,6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	300
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Opprinnelig var det Beiarkraft AS som søkte konsesjon. NVE ble i brev datert 22.8.2016 informert om at Beiarkraft AS er fusjonert inn i SKS Produksjon AS. SKS Produksjon AS er 100 % eid av Salten Kraftsamband (SKS), et kraftkonsern eid av Bodø og Fauske kommuner, Nordland Næringsvekst AS (Nordland Fylkeskommune), Bodø kommunale pensjonskasse, samt svenske Jämtkraft. Selskapet eier og drifter 18 vannkraftverk i Saltenregionen.

Søker er rettighetshaver og har gjort avtaler med ca. 97, 8 % av de berørte rettighetshavere til både de fallrettighetene og arealene som er nødvendige for å bygge Heståga og Troåga kraftverk. For de resterende 2,2 % søkes det ekspropriasjon etter oreigningsloven.

Beskrivelse av området

Heståga og Troåga er nabovassdrag til Beiarelva, og kommer inn i Beiarelva fra vestsiden like oppstrøms samløpet med Tollåga. Heståga er nabovassdrag med Lille Gråtåga i sør. Lille Gråtåga er et nabovassdrag til Gråtåga. Vest for Heståga og Troåga er nabovassdraget Eiteråga. Tilgrensende felt mot Troåga fra nord drenerer til Tulleråga.

Heståga har sitt utspring fra Kvalvasstinden. Elvene Heståga og Troåga renner sør-østover. De renner begge vekselvis i fosser/fossestryk og flate partier ned til Beiardalen. I tillegg til mange fossestryk er det mange fosser med høyde opp mot ca. 5 m i både Heståga og Troåga.

Ved planlagt inntak i Heståga ble det bygget en dam på 70-tallet i forbindelse med Heståga vannverk. Dette er et kommunalt vannverk.

I Beiardalen går FV 494 langs vestsiden av Beiarelda og veien krysser over både Troåga og Heståga. Fra FV 494 går det en kommunal vei opp til kote 160 og vidare en skogsbilvei (bomvei) opp til vannverksdammen i Heståga og opp mot inntaksområdet i Troåga.

På begge sider av FV 494 er det flere hus og en butikk. Opp langs veinettet på sørsiden av Troåga er det bebyggelse med eneboliger og hytter. Øvre del av bebyggelsen er et hyttefelt ved kote 250-280.

Det går en kraftlinje (luftlinje) langs FV 494 og denne kraftlinjen har flere avgreiningar i området.

Teknisk plan

Det er fremmet to utbyggingsalternativ for Heståga og Troåga kraftverk. Alternativ 2 ble fremmet etter høring/befaring. Alternativ 2 har, som hovedalternativet, to separate inntak som kobles sammen og så føres i rør til felles kraftstasjon/utløp. Der det i hovedalternativet er kraftstasjon med utløp i Troåga, er det i alternativ 2 planlagt utløp fra kraftstasjonen i Heståga.

Inntak

Heståga

I Heståga er det i forbindelse med Heståga vannverk en eksisterende gravitasjonsdam med størrelse 8x15 m. Dammen ble bygget på 1960/70-tallet i forbindelse med Heståga vannverk. Like nedstrøms dammen er det et ventilhus med størrelse ca. 2x2x3 m (b x l x h). Inntaket ligger på ca. 4 m dybde og er utstyrt med inntaksrist og ventil. I den grad det er behov vil eksisterende inntaksrist og ventil bli oppgradert, samt at det etableres en anordning for å slippe minstevannføring. Det er planlagt å oppgradere ventilhuset og benytte eksisterende rørgjennomføring. Eksisterende rørgjennomføring sandblåses og males. Ut fra ventilhuset går det en nedgravd vannledning, samt et rør med utløp tilbake til Heståga.

Det vil ikke bli gjort endringer på overløpskoten fra dagens damkonstruksjon. Overløpskoten pr. i dag er 365 moh. Eksisterende inntaksbasseng har et overflateareal på ca. 1500 m² og totalt volum i bassenget er ca. 7000 m³.

Troåga

I Troåga er det planlagt en betongdam med størrelse 5x18 m ved kote 370 (overløp). Inntaket vil ligge på ca. 2 m dybde for å unngå luftinnblanding og isproblemer. Inntaket vil bli utstyrt med inntaksrist og stengeanordning. Ved damstedet er det fast fjell i hele profilet, men det må påberegnes noe opprensning av grus og stein. Inntaksbassenget har et overflateareal på ca. 450 m², hovrav ca. 340 m² er nytt neddemt areal. Totalt volum i bassenget vil bli ca. 900 m³.

Vannvei

Det er planlagt en ca. 2,7 km lang rørtrasé. I hovedalternativet vil vannveien legges ned til utløpet av Troåga til Beiarelda. I alternativ 2 er utløpet flyttet til Heståga, ovenfor vandringshinder. Sammenkoblingen av rør fra Heståga og Troåga vil være omtrent samme sted for begge alternativ, dvs at vannveien fra Heståga og Troåga til sammenkoblingen blir hhv. ca. 610 m og 970 m. Trasébredden i anleggsfasen er anslått til mellom 5 og 20 m. Det må påregnes noe sprengning.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen plasseres på kote 46 med utløp i Troåga. For alternativ 2 plasseres kraftstasjonen på kote 65 med utløp i Heståga oppstrøms vandringshinder. I kraftverket installeres en peltonturbin med

effekt på 3,8 MW. I alternativ 2 blir installert effekt 3,6 MW. Maksimal slukeevne blir 1,4 m³/s og minste driftsvannføring 0,07 m³/s. Det installeres en generator med ytelse på ca. 4,4 MVA og generatorspenning på 6,6 kV. Transformatorene får samme ytelse og omsetning på 6,6/22 kV. Kraftstasjonen får en grunnflate på ca. 100 m² og tomt på ca. 500 m².

Nettilknytning

Det er planlagt en ca. 300 m lang jordkabel til tilknytningspunktet vest for planlagt kraftstasjon. I alternativ 2 er det skissert en jordkabel på ca. 400 m langs rørgata.

Veier

SKS Produksjon AS søker etter energiloven om anleggskonsesjon for kraftverkets høyspenningsanlegg som er generator, transformator, apparatanlegg og kabelanlegg for nettilknytning.

Eksisterende veier benyttes opp til inntakene. Til kraftstasjonen må det bygges ca. 130 m lang permanent vei fra hovedveien. I alternativ 2 vil vei til kraftstasjonen bli ca. 170 m. Det må bygges en ca. 400 m midlertidig vei fra eksisterende vei til massedeponi.

Massetak og deponi

Tabellen viser oversikt over overskuddsmasser fra utbyggingen:

Heståga og Troåga kraftverk, overskuddsmasser				
	Tversnittsareal,	Lengde/dybde, m	Volum, m ³	Utkjørt volum*, m ³
Inntakskulp Troåga	25	3	100	200
Vannvei Heståga	2.3	610	1400	2000
Vannvei Troåga	2.3	970	2200	3100
Felles vannvei	3.0	1150	3500	4900
Kraftstasjonstomt	250	2	500	700
Totalt			7700	10900

*Antar 50 % fjell og 50 % løsmasser

Overskuddsmasser er planlagt brukt som omfyllingsmasser for nedgravde rør og til adkomstvei til kraftstasjonen. Det er også foreslått en rekke andre formål i området. Det er planlagt et midlertidig massedeponi i tilknytning til Høgforsen kraftverk. Dersom Høgforsen kraftverk ikke bygges vil massene benyttes til oppgradering av eksisterende veier i området, samt kjørt ut til utbyggingsprosjekter i Beiarn.

Arealbruk

Søker har utarbeidet en tabell som viser planlagt arealbruk:

Heståga og Troåga kraftverk	Arealbehov (daa)		Ev. merknader
Inngrep	midlertidig	permanent	
Reguleringsmagasin	-	-	-
Overføring	-	-	-
Inntaksområde*	0.45	0.45	Hvorav 0,11 daa er nytt oppdelt areal
Rørgate (vannvei)	54.6	0	2730 m nedgravd rørgate
Riggområde	1	0	Like ved sammenløp vannvei
Permanent vei	0.9	0.8	130 m vei til kraftstasjon
Midlertidig vei	2.8	0	Midlertidig vei til massedeponi
Kraftstasjonsonråde	0.5	0.5	Selve kraftstasjonen er 100 m ²
Massetak/deponi**	2	5	Midlertidig deponi, felles med planlagte Høgforsen kraftverk
Nettilknytning	3.7	0	Jordkabel

* I tillegg utgjør eksisterende inntaksbasseng et overflateareal på 1,5 dekar

** Avhengig av overskuddsmasser til samfunnsmessige formål vil bli prioritert

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området er avsatt til LNF-formål i kommuneplanens arealdel. Det er også begrensninger knyttet til aktivitet som kan forurense drikkevannskilden ved inntaket i Heståga.

Nasjonale laksevassdrag

Tiltakets hovedalternativ berører anadrom strekning tilhørende Beiarelva som er nasjonalt laksevassdrag. Alternativ 2 vil kunne berøre anadrom fisk nedstrøms utløpet.

Regional plan om små vannkraftverk i Nordland

Nordland fylkeskommune har utarbeidet *Regional plan for små vannkraftverk i Nordland* (2011). Her er det gjort arealmessige vurderinger og angitt tematiske retningslinjer for bygging av småkraftverk i fylket. Tiltaksområdet for Heståga og Troåga har fått 4 - regional verdi 5 i landskapskartleggingen. Skalaen går opp til 5. Tiltaksområdet ligger også i et viktig utfartsområde for friluftsliv. Fylkeskommunen uttaler seg om forholdet til planen i høringen.

EUs vanddirektiv

I følge <http://vann-nett.no> hører Heståga og Troåga under vannforekomst «Troåga og Heståga», som er antatt å ha god økologisk tilstand med vanntype «middels, moderat kalkrik, klar». Pålitelighetsgraden for vannforkomsten er lav. Det er ikke gjort målinger i elvene, og det er ikke vurdert noen miljörisiko for ikke å nå miljømålene innen 2021.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 6.9.2016 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen, FNF Nordland, grunneiere og privatpersoner. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Beiarn kommune fremmer innsigelse mot tiltaket og mener avbøtende tiltak ikke er mulig uten at det blir bygget to kraftverk, et i Heståga ovenfor anadrom strekning, og et i Troåga. De mener at om kraftstasjonen flyttes og overføringen snus, vil det kunne ha ukjente konsekvenser for Beiarelda og anadrom fisk på strekningen som får økt vannføring. De mener derfor at § 9 i naturmangfoldloven (føre-var-prinsippet) kommer til anvendelse.

Fylkesmannen i Nordland fremmer innsigelse mot tiltaket. Begrunnelsen for innsigelsen er at tiltaket vil berøre anadrom strekning i nasjonalt laksevassdrag. De påpeker at området brukes til reinbeite store deler av året, men at konsekvensene vil være størst i anleggsperioden. Samlet mener de konsekvensene for reindrifta vil være moderate.

Nordland fylkeskommune, fylkestinget fremmer innsigelse til Heståga og Troåga kraftverk. Hovedbegrunnelsen for innsigelsen er tiltakets negative konsekvenser for sjørret som benytter nedre del av Heståga. I tillegg vil det bli redusert vannføring på strekningen mellom Heståga og Troåga i Beiarelda som er nasjonalt laksevassdrag.

Miljødirektoratet uttaler seg i forhold til vassdragets status som nasjonalt laksevassdrag. De redegjør for hvorfor strekningen ovenfor Høgforsen (naturlig vandringshinder) også er del av nasjonalt laksevassdrag. De viser blant annet til høringsutkastet til st. prp. nr. 32 (2006-2007) der det fremgår at strekningen ovenfor laksetrappene er medberegnet. For Troåga og Heståga spesielt uttaler de at tiltaket vil komme i konflikt med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag. De anbefaler derfor at det utredes et justert prosjekt hvor utløpet av kraftstasjonen flyttes ovenfor anadrom strekning i Heståga og at det planlegges med omløpsventil. Miljødirektoratet mener også at inntaket bør legges slik at en unngår gassovermetning.

Mattilsynet mener en utbygging som omsøkt vil være i strid med de Nasjonale målene om beskyttelse av vannforekomster, og drikkevannsforskriftens forbud mot å forurense vannforsyningssystem og at tiltaket dermed må unngås.

Direktoratet for mineralforvaltning uttaler at tiltaket ikke berører mineralske ressurser av regional eller nasjonal verdi. Derimot berører rørgaten basemetallforekomsten Stienåga, som er vurdert av NGU til å være lite viktig.

Forum for natur og friluftsliv i Nordland (FNF) er kritiske til tiltaket av hensyn til vassdragstilknyttet flora og fauna, og at det i tillegg vil ha negative konsekvenser på anadrom strekning.

Nordlandsnett uttaler i første høringsuttalelse at det er begrensninger i kapasiteten på nettet. I en senere høringsuttalelse har de gjennomført en samfunnsøkonomisk analyse. Vi siterer fra høringsuttalelsen:

«NOR har gjennomført en samfunnsøkonomisk analyse av ulike scenarioer for utbygging kraftverk i småkraftpakke Beiarn. Analysen viser at en utbygging av nettet for de nye kraftverkene i de aller fleste scenarioene ikke vil være samfunnsøkonomisk lønnsom. På bakgrunn av dette vil NOR høyst sannsynlig søke om fritak fra tilknytningsplikten.

Da hvilke kraftverk som får konsesjon og bygges ut kan ha avgjørende betydning for om det vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt å bygge nett for den nye produksjonen, vil NOR avvente endelig beslutning til det er klart hvilke kraftverk som får konsesjon.»

Bodø og omegn turistforening uttaler at Trolia er et flott friluftsområde, men at utbyggingen i liten grad berører disse områdene. Foreningen finner å kunne akseptere utbyggingen.

Beiarelva SA går imot bygging av kraftverket, men mener et avbøtende tiltak kan være at kraftstasjonen flyttes til Heståga ovenfor gyte – og oppvekstområdet nederst i elva. De informerer samtidig om at det er gjennomført en habitatkartlegging i vassdraget som ikke er belyst i søknadene.

Trones grunneierlag støtter en utbygging, men ønsker at kraftstasjonen plasseres ved utløpet til Heståga slik at det vil gi en stor nok vannstand til at gyteforholdene for laks og ørret opprettholdes.

Hytteeierne i Trolia v/Gunn Karstensen informerer om at alle hytteeierne i Trolia henter vann fra pumpehuset i Trolia. Dette må det tas hensyn til ved en ev. utbygging i Heståga. I tillegg er det vann herfra som brukes som beredskap ved en ev. brann. De påpeker videre at Troliavegen ikke er egnet for tungtransport og må derfor opprustes ved en ev. utbygging.

Knut Leithe m/flere går imot prosjektet på bakgrunn av vassdragets status som nasjonalt laksevassdrag.

Søkers svar på høringsuttalelsene: Alternativ kraftstasjonsplassering

Søker utarbeidet på bakgrunn av høringsuttalelsene et forslag til alternativ kraftstasjonsplassering, beskrevet som alternativ to i vår beskrivelse av tiltaket over. Alternativet ble sendt på begrenset høring til de som hadde uttalt seg til hovedalternativet. NVE mottok følgende uttalelser til alternativ 2:

Høringsuttalelser til endringsmelding

Beiarn kommune trekker innsigelsen dersom tiltaket tillates etter alternativ 2. De går fortsatt imot tiltaket grunnet at en overføring av et vassdrag til et annet vil kunne gi ukjente følger og mener at naturmangfoldloven § 9 vil gjøres gjeldende i nasjonalt laksevassdrag.

Kommunen informerer videre om at de har inngått avtale med SKS Produksjon angående bruk av vannmagasinet tilknyttet Heståga.

Fylkesmannen i Nordland trekker innsigelsen, men mener det burde vært gjort en vurdering av hvilken virkning økt vannføring og hastighet vil få for laksefisk på den nedre delen av Heståga. De mener det ved en ev. konsesjon bør vurderes å stille krav om installering av omløpsventil og at inntaket legges slik at man unngår gassovermetning.

Nordland fylkeskommune trekker innsigelsen, men fraråder at det gis konsesjon til tiltaket med de endrede planene. De mener virkningene av økt vannføring som følge av overføring av vann fra Troåga

ikke er tilstrekkelig vurdert. De tillegger også negative konsekvenser for bekkekløft, fossesprøytsone, friluftsliv og landskapsverdier vekt.

Miljødirektoratet ser det som positivt at det er lagt fram et alternativ som tar hensyn til anadrom strekning. De er usikre på hvordan økt vannføring og vannhastighet i perioder med høy vannføring vil kunne påvirke stand- og oppvekstområdene for ungfisk. De vurderer allikevel at en maksimal tilførsel på 0,6 m³/s trolig vil ha en positiv effekt totalt sett. De ser behovet for en evaluering og mener dette bør inn i vilkårene (naturforvaltningsvilkårene) ved en ev. konsesjon.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Det er utført vannføringsmålinger i Heståga. Middelvannføring og 5-persentiler er beregnet ut fra disse målingene, som ble gjennomført i perioden okt. 2010- okt. 2014.

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 10,2 km² ved inntakene, og middelvannføringen er målt til 0,63 m³/s, fordelt på 0,36 m³/s i Heståga og 0,27 m³/s i Troåga. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vårflom. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 30 og 20 l/s i Heståga, og 20 og 10 l/s i Troåga. Alminnelig lavvannføring for vassdragene er beregnet til 50 l/s i hver elv. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1,4 m³/s, fordelt på 0,8 m³/s fra Heståga og 0,6 m³/s fra Troåga. Minste driftsvannføring er planlagt til 0,07 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 30 l/s om sommeren og 20 l/s om vinteren fra inntaket i Heståga. Fra inntaket i Troåga er det planlagt minstevannføring 20 og 10 l/s henholdsvis sommer og vinter.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 222 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring sommer/vinter på 30/20 l/s i Heståga og 20/10 l/s i Troåga, vil flomtapet for kraftverket fra begge inntak utgjøre 26 % av middelvannføringen, og lavvannstapet 7 % (inkludert tap pga. slipp av minstevannføring). De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 55 dager i et middels vått år. I 156 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 135 l/s i Heståga og 14 l/s i Troåga.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Heståga og Troåga kraftverk til omtrent 9,6 GWh fordelt på 2,3 GWh vinterproduksjon og 7,3 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 48,3 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 5 kr/kWh.

NVE har gjort en enkel vurdering av søkers kostnadsnivå i forhold til andre vind- og småkraftverk som har konsesjon, men ikke er bygget. Vi vurderer kostnadene til å være noe høye, men allikevel nær gjennomsnittet. Produksjonen anser vi som vanlig for småkraftverk. Ved en eventuell konsesjon til

prosjektet vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Naturmangfold

Naturtyper

Det er registrert flere naturtyper i influensområdet. Det er registrert en forekomst av naturtypen slåttemark (Solås-Troåbakk). Lokaliteter av A- og B-verdi er vedtatt som utvalgt naturtype. Denne lokaliteten har fått lokal verdi og faller derfor ikke inn under forskriften for utvalgte naturtyper.

Det er registrert en *bekkekløft og bergvegg* med lokal verdi, og antydning til *fossesprøytsone* som gis lokal verdi.

Det er registrert en lokalitet med *bjørkeskog med høgstauder*. Det er avgrenset 3 felter av lokaliteten. Lokaliteten har fått verdien lokalt viktig.

Like nedstrøms vannverksdammen i Heståga, på østsiden av elva, finnes et ospeholt med høyvokste, store trær. Gamle ospeholt er en utforming av den prioriterte naturtypen *gammel lauvskog*. Forekomst av mye død ved er ett av kriteriene ved verdisetting av naturtypen. Det ble registrert lite død ved det aktuelle ospeholtet, og verdien er derfor satt til lokalt viktig.

Rørtraseen i hovedalternativet, vil berøre kanten av det ene avgrensede feltet *bjørkeskog med høgstauder*. I alternativ 2 vil traseen gå tvers gjennom et annet avgrenset felt av samme naturtype. *Bekkekløft* og *fossesprøytsone* vil bli berørt av redusert vannføring. Ingen av de øvrige registrerte naturtypene vil bli direkte eller indirekte berørt av tiltaket.

Etter NVEs syn er konsekvensene for naturtyper av lokal verdi akseptabel for begge alternativ.

Arter

I følge søknaden er en rovfugl eneste registrerte rødlistede art i influensområdet, men konsulenten forventer også tidvis tilstedeværelse av lirype (NT), gaupe (EN), oter (VU) og jerv (EN). Det anses også at det er et visst potensial for fuktkrevende rødlistede lav- og mosearter.

I følge søknaden vil det være lite trolig at menneskelig tilstedeværelse påvirker den rødlistede rovfuglen. Rovfuglen hekker ikke i influensområdet. Fylkesmannen har ikke problematisert temaet i sin høringsuttalelse. NVE var i kontakt med Fylkesmannen v/ Ole Christian Skogstad den 19.4.2017 og fikk bekreftet at tiltaket ikke vil være i konflikt med rovfuglen. NVE legger derfor ikke dette temaet vekt i konsesjonsspørsmålet, ei heller sporadiske forekomster av andre rødlistede arter.

Anadrom fisk i nasjonalt laksevassdrag

Heståga og Troåga renner ut i Beiarelva, som er nasjonalt laksevassdrag. Sjørret kan vandre 120 m opp i Heståga. Vassdraget er også oppvekstområde for lakseyngel. Stasjonær ørret finnes også på deler av den berørte strekningen. Troåga har ingen områder med verdi for fisk.

Anadrom fisk og Beiarelvas status som nasjonalt laksevassdrag er et sentralt tema i høringssvarene. Beiarn kommune, Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune fremmer innsigelse mot søknadens hovedalternativ grunnet konsekvensene for anadrom strekning. Flere av de øvrige høringspartene som ikke har innsigelsesadgang går sterkt imot tiltakets hovedalternativ, eller ønsker avbøtende tiltak.

Søker fremmet på bakgrunn av den massive motstanden et alternativ hvor kraftstasjonen ble flyttet fra Troågas utløp til Heståga ovenfor vandringshinderet. Beiarn kommune, Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune trekker alle innsigelsene, men fraråder fortsatt en utbygging. Begrunnelsen er usikkerhet ved konsekvensen av å overføre vann fra Troåga til Heståga og hva det vil ha å si for sjørreten ved høye vannføringer (økt vannføring og økt vannhastighet). Miljødirektoratet deler denne usikkerheten, men har allikevel, uten å ha vært på stedet, vurdert at en overføring på maks 0,6 m³/s (maks slukeevne i Troåga) trolig vil ha en positiv effekt totalt sett. Dette er sett i lys av at Heståga har en middelvannføring på ca. 0,4 m³/s og at de antar vassdraget har relativt høye vår- og høstflommer. Økt vannføring som begrenses til 0,6 m³/s vil derfor sannsynligvis i større grad kunne opprettholde og også øke produksjonsområdene i elva, framfor å utgjøre en fare for nåværende stand- og oppvekstområder ved økt vannføring. Miljødirektoratet ber samtidig, som flere av de andre høringspartene, om at det foretas en evaluering av overføringens konsekvenser for sjørretstrekningen og at det bør tas med som en del av vilkårene knyttet til naturforvaltning. Til det siste vil vi bemerke at dette inngår som mulighet gjennom standardvilkår for naturforvaltning som følges opp av Fylkesmannen/Miljødirektoratet.

NVE mener en utbygging etter søknadens hovedalternativ vil gi negative konsekvenser for lakseyngel på anadrom strekning. Heståga munner også ut i naturlig lakseførende strekning i Beiarelv. En utbygging som frafører vann på hele den anadrome delen av Heståga, vil etter vårt syn bryte med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag angitt i St. prp. nr. 32 (2006-2007). Her heter det i tabell 6.1 på side 73:

«Vannkraft: Tiltaket kan ikke gjennomføres når det fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning som er av nevneverdig betydning for laksen».

Søknadens alternativ 2 imøtekommer konflikten på en god måte dersom det installeres en omløpsventil som hindrer brått fall i vannføring ved utfall i kraftstasjonen. Dette er et avgjørende avbøtende tiltak. NVE deler Miljødirektoratets vurdering av at det trolig vil ha en mer positiv enn negativ effekt med en overføring som begrenser seg til maks 0,6 m³/s. Spesifisering av avbøtende tiltak og ev. behov for etterundersøkelser diskuteres i våre merknader til vilkår dersom det gis konsesjon. At tiltaket utføres på en slik måte at det ikke får negative virkninger for anadrom strekning i nasjonalt laksevassdrag er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Heståga og Troåga kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 20.4.2017. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

De omsøkte prosjektene i Beiarn pakken vil kunne berøre 18 naturtypelokaliteter som er viktige etter DNs håndbok 13:

Kraftverk	Naturtype	Truetkategori	Verdisetting
Galtåga	Sørvendte berg og rasmarker		B
	Bekkekløft og bergvegg		C
	Bjørkeskog med høgstauder		C
	Sørvendte berg og rasmark		C
Savåga	Gammel løvskog*		C
	Bekkekløft og bergvegg		A
	Bekkekløft og bergvegg		B
	Bjørkeskog med høgstauder*		B
Gamåga	Gammel løvskog*		C
	Slåttemark*	EN	B
	Gråor-heggeskog		B
	Bekkekløft og bergvegg		C
Mårberget Heståga og Troåga	Fossesprøytsone	NT	C
	Slåttemark	EN	C
	Bekkekløft og bergvegg		C
	Fossesprøytsone	NT	C
Høgforsen Bruforsen	Bjørkeskog med høgstauder		C
	Gammel lauvskog		C
	-		-

*Utvalgt naturtype.

I tilknytning til Høgforsen, Bruforsen og Heståga og Troåga kraftverk berøres også anadrom strekning i det nasjonale laksevassdraget i Beiarelva. Alle kraftverk vil berøre naturtypen elveløp som er rødlistet *nær truet*.

I Beiarn pakken er følgende rødlistede arter registrert i influensområdet til kraftverkene:

Kraftverk	Art	Rødlistekategori
Galtåga	Jerv	EN
	Gaupe	EN
	Lirype	NT
Savåga	Olivenlav	NT
	Fjellbakkesøte	NT
	Kalklok	NT
Gamåga	Sandsvale	NT
	Jerv	EN

Mårberget	Gaupe	EN
	Bjørn	EN
	Jerv	EN
	Gaupe	EN
	Vanlig sotbeger	NT
Heståga og Troåga	Bakkeløk	NT
	Bakkesøte	NT
	Jerv	EN
	Gaupe	EN
	Oter	VU
Bruforsen	Lirype	NT
	Rovfugl u. off.	NT
	Rovfugl u. off	NT
	Gaupe	EN
	Oter	VU
Høgforsen	Jerv	EN
	Rovfugl u. off	NT
	Gaupe	EN
	Oter	VU
	Jerv	EN

For påviste naturtyper og rødlistearter viser vi til tabellene ovenfor. Tiltakenes virkning på hver enkelt forekomst er diskutert i kapitlene «*Naturtyper*» og «*Arter*» i hvert enkelt vedtak. NVE mener påvirkningen på naturtyper og rødlistearter vil være akseptabel, gitt de avbøtende tiltak og tilpasningene gjort i de prosjektene som får konsesjon. Etter NVEs mening vil ingen av kraftverkene som får konsesjon i Beiarnpakka være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper eller økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har i vedtaket vurdert sakene i Beiarnpakka sin påvirkning på viktige og prioriterte naturtyper og rødlistede arter opp mot eksisterende påvirkninger i regionen. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men tillegges vekt i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

NVE kan ikke se at påvirkningen fra Heståga og Troåga kraftverk vil ha konsekvenser som går ut over influensområdet eller som vil ha konsekvenser for artsbestander eller naturtyper på et høyere regionalt nivå. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Reindrift

I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk blir tap, oppstyking og redusert bruk av beiteland på grunn av arealinngrep og annen menneskelig aktivitet trukket fram som en av de største utfordringene for reindriftnæringen i dag. Den samlede effekten av en rekke mindre inngrep og forstyrrende aktiviteter innenfor reinbeiteområder er ofte langt større enn effekten av de enkelte inngrep (OED, 2007).

Alle de sju søknadene i Beiarn kommune berører Saltfjellet reinbeitedistrikt. Distriktet strekker seg fra Saltfjorden og Skjerstadfjorden i nord, Saltdalen, Junkerdalen og svenskegrensen i øst til Dunderlandsdalen og Virvassdalen i sør. De ligger helt eller delvis innenfor Beiarn, Gildeskål, Saltdal, Rana, Bodø og Meløy kommuner. Oversiktskart over distriktet vises nedenfor på figur 2 (om samlet belastning på Saltfjellet reinbeitedistrikt).

Saltfjellet reinbeitedistrikt består av syv siidaer. Distriktet hadde beiterettigheter i Sverige vinterstid fram til 2005, da reinbeitekonvensjonen opphørte. Flokkene beiter nå enten helt vest eller helt øst vinterstid. Vinterbeitene regnes som en minimumsfaktor for distriktet.

I forbindelse med konsesjonsbehandlingen av småkraftsøknadene i Beiarn satte NVE krav om utarbeidelse av en felles reindriftsrapport for alle søknadene i pakken. Sweco AS leverte en endelig rapport den 15.2.2016. Rapporten ble sendt på høring sammen med søknadene. Den oppsummerer hvordan de ulike prosjektene påvirker reindriftnæringen. Både Fylkesmannen i Nordland og Sametinget er kritiske til konklusjonene i rapporten og mener den ikke er godt nok reindriftsfaglig begrunnet.

Fylkesmannen i Nordland har fremmet innsigelse til Galtåga og Savåga kraftverk. I tillegg har de gitt en betinget fraråding av Gamåga kraftverk grunnet stor belastning på reindrifta. Sametinget har på bakgrunn av Fylkesmannens høringsuttalelse og samtaler med reinbeitedistriktet fremmet innsigelse til Galtåga, Savåga, Gamåga og Mårberget kraftverk. De mener totalbelastningen for reindrifta er stort og at NVE, sitat Sametingets høringsuttalelse:

«(...) bør vurdere om virkningene av tiltakene for reindriftras driftsgrunnlag overstiger skrankene i FNs konvensjon 27 om sivile og politiske rettigheter. (...)»

NVE har konsultert både Sametinget og Saltfjellet reinbeitedistrikt, etter befarung, om alle de fire nevnte kraftverkene.

Saltfjellet reinbeitedistrikt viser til følgende potensielle konfliktområder med reindriftnæringen: Områdene lokalisert på nord og østsiden av Beiarelva ligger alle i eller i nærheten av tidlige vårbeiter eller kalvingsområder. Flere av stedene blir det tidlig bart og grønt. Kalvetunge simler og simler med nyfødte kalver er ekstra vare for forstyrrelser. Om det skal gis konsesjon krever de at søker går i dialog med reinbeitedistriktet om hvor og når det er greit med anleggsvirksomhet. Inntaksområdene og vei inn til inntaket har også konfliktpotensial. Plassering av inntak, neddemmet areal og restriksjoner med bruk av anleggsveier er viktige tema å avklare.

Alle prosjektene i Beiarnpakka berører Saltfjellet reinbeitedistrikt i større eller mindre grad. Se tabell 1 nedenfor.

Tabell 1: Beiteland I og flyttvei er markert mørkeblå, beiteland II er farget lyseblå, mens hvit betyr at verdiene ikke berøres. Vårbeite er også kalvingsland. Siste kolonne summerer opp hvordan allerede konsesjonsgitte kraftverk eller positive innstillinger til OED berører de samme verdiene som berøres av Beiarnpakka.

Beiteland / flyttvei	Galtåga	Savåga	Gamåga	Mårberg.	Hest.-Tro.	Høgf.	Bruf.	Vedtak/innstilling
Vår								2/4/6
Sommer								1/7/4
Høst								0/0/12
Høst-vinter								0/6/6
Vinter								4/7/1
Flyttvei								1/-/11
Verdi	Stor	Stor	Stor	Stor	Liten	Liten	Middels	

Ut ifra tabell 1 framgår det at alle typer årstidsbeiter blir berørt av småkraftsøknadene i Beiarn. Spesielt Galtåga og Savåga har områder som kan brukes hele året, selv om vår og tidlig sommer er de viktigste tidspunktene for reinbeitedistriktet. Vårbeite I og kalvingslandet som blir berørt av disse to prosjektene ligger i et område som generelt både er lite utbygd og med lite menneskelig ferdsel. Galtåga og Savåga ligger i tillegg i nærheten av en flyttvei. Gamåga ligger litt mer midt i mellom to sentrale kalvingsområder, og blir også brukt i kalvingsperioden. Både Galtåga, Savåga og Gamåga er områder som blir tidlig bart og tidlig grønt. Derfor er områdene spesielt godt egnet i kalvings- og pregingsperioden. Mårberget ligger i et område som er et viktig sommer- og høstbeite. Bruforsen ligger i ytterkanten av et viktig sommerbeite I land i dalbunnen av Beiardalen, mens inntakسدammen kan få et vannspeil som strekker seg bort mot en trekkei reinen benytter for å krysse Beiarelva.

Fra høringsuttalelser, konsultasjoner og reindriftsrapporten har vi oppsummert verdiene for de ulike prosjektene i tabell 1. Galtåga, Savåga, Gamåga og Mårberget kraftverk er gitt stor verdi for reindriften, mens Bruforsen, Høgforsen og Heståga-Troåga kraftverk har mindre verdi.

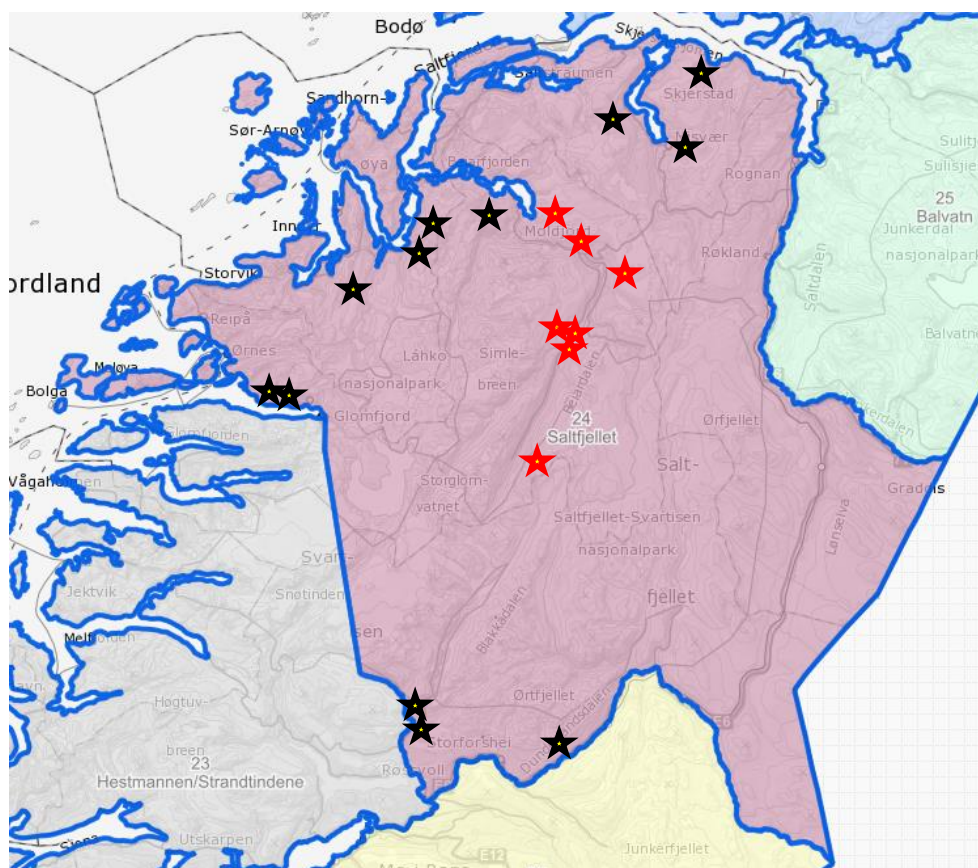
Samlet belastning på Saltfjellet reinbeitedistrikt

Innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt finnes til sammen 31 små og store vannkraftverk, som allerede er bygget ut: Arstadfossen (1,0 MW), Dragefossen (3,3 MW), Dversetelva (3,7 MW), Evenset (0,1 MW), Forså (12 MW), Fykanvannet (2,4 MW), Glomfjord (20 MW), Govddesåga (26,8 MW), Kjeldåga (0,5 MW), Kvannvatn (4,0 MW), Langvatn (5,4 MW), Lysvatn (4,1 MW), Muoidejohka (5,5 MW), Neverdalsåga (2,1 MW), Nordlandselva (2,0 MW), Oldereid (15 MW), Reinskar (9,6 MW), Sagelva 1 (0,6 MW), Sagelva 2 (0,4 MW), Sakrisåga (1,0 MW), Sjøfossen (3,6 MW), Skromma (2,3 MW), Steinåga (5,4 MW), Storrvatnet (0,6 MW), Strandjordselva (0,8 MW), Sundsfjord (96 MW),

Svartevatn (0,8 MW), Svartisen (600 MW), Tapstad (0,1 MW), Tørrbekken (0,7 MW) og Ørtvatn kraftverk (4,3 MW).

NVE har sendt positiv innstilling til bygging av Rognlia kraftverk (2,7 MW), i tillegg til elleve små- og minikraftverk som har fått konsesjon, men som ikke er bygget ennå: Skredelva (2,9 MW), Fargerielva (0,47 MW), Ørtfjell (3,2 MW), Røvassåga (4,95 MW), Blakkåga (9,9 MW), Selstaddalen (1,6 MW), Tverrfjellelva (3,3 MW), Tverråga (2,1 MW), Breivikelva (3,5 MW), Tindåga (2,8 MW) og Breivikelva kraftverk (9,9 MW). Disse er allerede markert med sort stjerne i fig. 2 nedenfor. Ingen av disse prosjektene er per i dag under bygging.

NVE behandler nå, gjennom Beiarmpakken, resten av det som per i dag er omsøkt innenfor reinbeitedistriktets område. Søknadene i Beiarmpakka er markert med rød stjerne i fig. 2. De konsesjonsgitte ligger alle i ytterkant av reinbeitedistriktet, enten nord-nord-vest eller sør i distriktet. (se fig. 2) De omsøkte kraftverkene i Beiarmpakka er lokalisert mer midt i distriktet. Noen kun nede i dalføret, mens andre strekker seg opp mot fjellområdene. Alle de enkeltstående kraftverkene har Sametinget fremmet innsigelse til (Galtåga, Savåga, Gamåga og Mårberget kraftverk), mens klyngen med prosjekter (Heståga og Troåga, Bruforsen og Høgforsen kraftverk) har langt lavere konfliktnivå med reindrifta.

Figur 2: Oversiktskart over Saltfjellet reinbeitedistrikt. Sorte stjerner er konsesjonsgitte kraftverk, røde stjerner er småkraftsøknader i Beiarmpakken.

Ut ifra tabell 1 ser vi at en utbygging av Beiarmpakka vil øke belastningen på vårbeite 1 og kalvingsland. Nærhet til flyttveier i de samme områdene øker verdien for reindrifta. Beiardalen ligger i høst-vinter og vinterbeite II områder. Siden vinterbeiter er en minimumsfaktor vil en økt utbygging

virke merbelastende for reinbeitedistriktet, selv om Beiarnpakka ikke bidrar til merbelastning i vinterbeite I- områder. Oversikten viser hvor viktig det er at søker har god dialog med reinbeitedistriktet i sårbare perioder, og at det stilles riktige vilkår ved en eventuell konsesjon.

Både Fylkesmannen i Nordland og reindriftsrapporten peker på andre tekniske inngrep som også virker forstyrrende på reinbeitedistriktet. Det nevnes både vei- og hyttebygging, samt åpning av et stort kvartsdagbrudd fra Nasafjell. Dagbruddet vil etter det NVE kan se påvirke distriktet mest siden dette er lokalisert i et av vinterbeiteområdene, som er en minimumsfaktor for reindrifta. Dette kan gjøre vinterbeite II-land til viktigere områder enn de er i dag. Alle prosjektene i Beiarnpakka ligger i vinterbeite II-land.

Selv om det er omfattende bygging oppsummerer reindriftsrapporten følgende om sumvirkninger av alle tiltak som er utført i nyere tid, og som kan komme til å realiseres i nærmeste framtid, sitat Sweco, reindriftsrapport, s. 27:

«(...) Vi [Sweco] vurderer ikke at situasjonen er dramatisk i dette område, men den endres sakte men sikkert til det verre for reindrifta. For at ikke kraftverkene i Beiarn-pakken skal bidra vesentlig i negativ retning er det viktig at:

- 1. Det tas hensyn til reindrifta i anleggsperioden.*
- 2. At det ikke bygges permanente veier eller traséer som gjør det enklere enn tidligere å komme lengre inn i fjellet med motoriserte hjelpemidler.»*

Etter konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt, hvor de har vist til hvilke tiltak som er nødvendig i det enkelte prosjektet for at de skal kunne akseptere en utbygging har NVE vurdert at det enkelte kraftverk i seg selv ikke vil overskride tålegrensen for reinbeitedistriktet, men at summen av alle kraftverkssøknadene på nord og østsiden av Beiarelva kan bli en for stor belastning for distriktet. I vår vurdering av sumvirkningene har urørthet og menneskelig bruk av områdene spilt en rolle i vår vurdering av konsekvens. Dette oppsummeres i hvert enkelt vedtak.

Heståga og Troåga kraftverk

I følge reindriftsrapporten, som er utarbeidet av Sweco i forbindelse med søknadene i Beiarn, vil inntak og vannvei for Heståga og Troåga kraftverk ligge helt i utkanten av et område som primært brukes til sommerbeite og tidlig vinterbeite. Tiltaksområdet ligger nært eksisterende skogsbilveier og bebyggelse, og Sweco vurderer derfor det berørte området til å ha middels/liten verdi.

I følge Sweco er det anleggsarbeidet som vil gi størst forstyrrelse, spesielt i forbindelse med bygging/restaurering av inntaksdammene, men inngrepet skjer i følge Sweco i et årstidsbeite hvor reinen er mindre følsom for forstyrrelser. Det er gode muligheter for reinen til å trekke vekk og bruke alternative områder i den tiden anleggsarbeidet pågår.

Påvirkning i driftsfasen er vurdert å gi *middels/liten negativ påvirkning*, og konsekvensen av Heståga og Troåga kraftverk vurderes derfor av Sweco til å bli liten negativ/ubetydelig for reindrift.

Fylkesmannen uttaler at de er usikre på hvordan trekkleia vil bli påvirket av inntaksbassenget dersom det fører til endrede isforhold i elva. De mener også at anleggsperioden vil medføre negative konsekvenser for reindrifta.

NVE har hatt konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt i forbindelse med småkraftpakke Beiarn. Reinbeitedistriktet har ikke hatt behov for konsultasjon om Heståga og Troåga kraftverk.

Etter NVEs syn er det ikke nevneverdige konsekvenser for reindrifta gitt at det tas tilstrekkelig hensyn i anleggstida og ved planlegging av anlegget. Det kan ivaretas gjennom en god dialog med Saltfjellet reinbeitedistrikt. NVE kommer tilbake til dette i våre merknader til vilkår dersom det gis konsesjon. Forholdet til reindrifta inngår i vår helhetsvurdering av tiltaket, men er ikke tillagt stor vekt.

Flom og skred

Søker har gjort søk i kartdatabaser for skredfare. Mellom kote 350 og kote 200 er det aktsomhetsområde for snø- og steinskred. Det er utløsningsområde og utløpsområde for snøskred der. For Heståga er det i området mellom planlagt inntak og ned til kryssingen av FV 494, potensiale for jord- og flomskred. For store deler av Troåga fra planlagt inntak og til samløp med Beiarelva er det potensiale for jord- og flomskred.

At området er registrert som aktsomhetsområde betyr ikke at det er reell fare, men at terrenget tilsier at det kan være fare. Reell fare er ikke utredet i søknadsfasen og bør undersøkes nærmere som del av detaljplanen ved en ev. konsesjon. NVE forutsetter at tiltaket gjennomføres på en måte som ikke medfører fare for bebyggelse eller tredjeperson.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Planlagt inntak i Heståga plasseres ved eksisterende dam i forbindelse med det kommunale vannverket Heståga vannverk. Vannverket forsyner i dag 4 abonnenter i Troålia. Det er planlagt nytt drikkevannsuttak til de 4 abonnentene. Heståga vil da bli reservevannkilde og vanntilførsel ved brann.

Mattilsynet påpeker at utbyggingen vil innebære overføring av vann fra Troåga til Heståga. Heståga er reservevannkilde for Tollåga vannverk. Siden Troåga ikke er en del av godkjenningen for Tollåga vannforsyningssystem, påpeker de at godkjennelsen kunne trekkes tilbake. Mattilsynet uttaler at tiltaket er i strid med de Nasjonale målene om beskyttelse av vannforekomster, og drikkevannsforskriftens forbud mot å forurense vannforsyningssystem og at tiltaket dermed må unngås. Samtidig uttaler de at avtalen mellom Beiarn kommune og SKS Produksjon (Beiarkraft) som blant annet stiller vilkår om at anlegget utføres på en måte som kan godkjennes av Mattilsynet.

NVE presiserer at det ikke er snakk om å overføre vann til inntaket i Heståga, men til vassdraget nedstrøms planlagt kraftstasjon. Det eneste vi kan se som et mulig problem her er at kotehøyden for inntaket i Troåga er oppgitt 5 m over inntaket i Heståga (hhv kote 370 og kote 365). Dette vil kunne gi tilbakeslag av vann til inntaket i Heståga og medføre fare for at ikke godkjent vann kommer inn i magasinet til Heståga vannverk. Dette må ev. tiltakshaver sikre mot.

Etter NVEs syn er de negative effektene ved en ev. utbygging av kraftverket være knyttet til ev. tilbakeslag av vann fra Troåga inn i inntaket til Heståga/Tollåga vannverk, samt mulig forurensing under anleggsarbeidet. I kommuneplanens arealdel er det retningslinjer for nedslagsfeltet for Heståga vannverk. Det tillates ikke tiltak som kan forurense drikkevannskilden og tilhørende nedslagsfelt. Ved en ev. konsesjon må det søkes kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel. Videre har kommunen og tiltakshaver inngått en avtale hvor forholdet til Mattilsynets ansvarsområde ivaretas.

En konsesjon gir ikke automatisk dispensasjon fra kommuneplanens arealdel, eller tillatelser etter andre lovverk. Ved en ev. konsesjon forutsetter NVE at tiltakshaver gjør de nødvendige avklaringer med og får de nødvendige tillatelser av kommunen/Mattilsynet i forbindelse med utarbeiding av detaljplan. Temaet har ikke betydning for konsesjonsspørsmålet.

Konsekvenser av kraftlinjer

Kapasitetsutfordringer i nettet

Nordlandsnett AS har i sine høringsuttalelser påpekt kapasitetsutfordringene som er i dagens nett i Beiarnområdet. For småkraftsøknadene i Beiarnpakken er det hovedsakelig kapasiteten på 66 kV radialen Hopen – Oldereid – Beiarn som virker mest begrensende på utbyggingsmulighetene for søkerne. Nordlandsnett har beregnet den ledige kapasiteten til å være på 6,9 MW for denne radialen.

Per i dag har Skredelva kraftverk (2,9 MW) en gyldig konsesjon. Rognlia kraftverk (2,7 MW) har fått en positiv innstilling som er til behandling i Olje og energidepartementet. Nordlandsnett praktiserer per i dag en køordning hvor konsesjonstidspunktet gir prioritet for nettilknytning.

Om Skredelva og Rognlia kraftverk (gitt at de får konsesjon av OED) tar en positiv investeringsbeslutning på disse kraftverkene innen rimelig tid vil det kun være 1,3 MW ledig kapasitet igjen til kraftverkene i Beiarnpakka. Dette er mindre kapasitet enn selv den minste kraftverkssøknaden i pakken. I så tilfelle vil det være relativt lav sannsynlighet for at noen av kraftverkene i Beiarnpakken som ønsker å mate inn på radialen Hopen – Oldereid - Beiarn vil bli tildelt nettkapasitet selv om de får konsesjon til kraftverket. Dersom det kommer (gis konsesjon til /investeringsbesluttet) produksjon utover det det er plass til i dagens nett (6,9 MW) må Nordlandsnett i henhold til tilknytningsplikten enten søke konsesjon for nødvendige nettanlegg eller fritak fra tilknytningsplikten. NVE vil da vurdere dette som egen sak.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Heståga og Troåga kraftverk vil gi 9,6 GWh i et gjennomsnittså ved en utbygging etter søknadens hovedalternativ og 9 GWh/år dersom alternativ 2 realiseres. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneier[e] og generere skatteinntekter. Videre vil Heståga og Troåga kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning. Kostnadene er noe høyere enn gjennomsnittet av konsesjonsgitte prosjekt på nåværende tidspunkt, men NVE har ikke tillagt dette avgjørende vekt.

Oppsummering

Etter NVEs syn er den sentrale problemstillingen i denne saken Beiarelvas status som nasjonalt laksevassdrag. Søknadens hovedalternativ vil fraføre vann på en 120 m lang anadrom strekning i Heståga. Strekningen innehar gyteområder for sjørøret og er også oppvekstområde for lakseyngel. Etter NVEs syn vil fraføring av vann på denne strekningen være i strid med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag, i og med mulig påvirkning på lakseyngel. Alternativ 2, som ble fremmet etter høringen, løser etter NVEs syn denne konflikten dersom det installeres omløpsventil i kraftverket.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir SKS Produksjon AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Heståga og Troåga kraftverk etter alternativ 2. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Beiarkraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer en nettilknytning på 300/400 m (hovedalternativ/alternativ 2) 22 kV jordkabel til eksisterende linjenett samt installering av en generator med spenning på 6,6 kV og en transformator for omsetning til 22 kV.

SKS Produksjon AS har søkt om anleggskonsesjon for bygging og drift av nødvendige høyspentanlegg, inkludert generator, transformator og høyspentledning til eksisterende nett.

Heståga og Troåga kraftverk planlegges tilknyttet eksisterende nett med en cirka 300 meter lang jordkabel fra kraftverket til påkoblingspunkt vest for kraftstasjonen. Traseen for jordkabelen går langs vannrøret til kraftstasjonen. Kabeltraseen vil etter NVEs vurdering ikke gi noen negative virkninger.

Virkningene av nettilknytning har inngått i NVEs helhetsvurdering av kraftverksplanene.

Den mest realistiske tilknytningsløsningen for Heståga og Troåga kraftverk vil være å mate inn i 22 kV radialen LE1 under Beiarn transformatorstasjon. Fra Beiarn transformatorstasjon vil kraften flyte via 66 kV radialen Hopen - Oldereid – Beiarn til Hopen transformatorstasjon hvor den transformeres opp til 132 kV. Slik situasjonen er i dag er det ifølge Nordlandsnett kun 6,9 MW ledig kapasitet på denne radialen. Det er dermed ikke kapasitet til å tilknytte all konsesjonsgitt produksjon uten å gjøre oppgraderinger av nettet. Nordlandsnett praktiserer en køordning for tildeling av nettkapasitet, der konsesjonstidspunkt angir prioritet for nettilknytning. Ettersom det allerede er gitt konsesjon til Skredelva kraftverk (2,9 MW) og er det en liten mulighet for at Heståga og Troåga kraftverk kan tilknyttes uten å forsterke radialen Hopen – Oldereid – Beiarn.

Nordlandsnett har, i etterkant av sin høringsuttalelse, gjort en samfunnsøkonomisk analyse av en slik forsterkning for elleve ulike utbyggingsscenarioer. Konklusjonen fra analysen er at en oppgradering i de aller fleste scenarioer ikke vil være samfunnsøkonomisk lønnsom. Resultatene viser at kun et fåtall av scenarioene har positiv nåverdi med basisforutsetninger om kraft- og elsertifikatpris; dette er scenarioet med full utbygging og de to scenarioene der begge de to største kraftverkene blir bygget (Høgforsen 6,8 MW og Bruforsen 4,9 MW).

Utfallet av NVEs vedtak på Bruforsen og Høgforsen trekker i retning av at Nordlandsnett ikke vil finne det samfunnsøkonomisk lønnsomt å gjøre forsterkningene som skal til for å tilknytte det aktuelle kraftverket.

Nordlandsnett AS har i utgangspunktet plikt til å tilknytte kraftverkene og om nødvendig investere i nettanlegg dersom det ikke er tilstrekkelig kapasitet i dagens nett (jf. energilovforskriften § 3-4). Dersom tilknytning av kraftverkene medfører behov for en uforholdsmessig kostbar oppgradering av overliggende nett som ikke er samfunnsmessig rasjonell, kan Nordlandsnett søke om fritak for tilknytningsplikten. En slik søknad rettes til NVE.

NVE har ikke gjort en egen vurdering av kapasiteten i nettet, men vi bygger våre vurderinger på informasjon gitt av Nordlandsnett. Tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårene post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Kommunen har restriksjoner i nedbørfeltet til Heståga vannverk som det må søkes dispensasjon fra. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

NVEs vurdering etter oereigningsloven

SKS Produksjon AS søker ekspropriasjon etter oereigningsloven for manglende underskrift på avtaler på gnr/bnr 40/8/10, 41/9 og 40/9. Med en endret kraftstasjonsplassering faller sannsynligvis behovet for avtale med 40/9 bort.

I følge informasjonen NVE har fått fra søker er det ved gnr/bnr 40/8/10 en eier, Katrin Nystad, som ikke ønsker å skrive under. Gnr/bnr er underskrevet av to grunneiere, men søker har ikke lyktes å komme i kontakt med alle. NVE har på vedtakstidspunktet fortsatt ikke all dokumentasjon som er nødvendig for å fatte vedtak etter oereigningsloven, men vil behandle denne søknaden separat så fort vi har dekket informasjonsbehovet i saken.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

		Heståga	Troåga	Kraftverket
Middelvannføring	m ³ /s	0,36	0,27	0,6
Alminnelig lavvannføring	l/s	50	50	100
5-persentil sommer	l/s	0,03	0,02	0,05
5-persentil vinter	l/s	0,02	0,01	0,03
Maksimal slukeevne	m ³ /s	0,8	0,6	1,4
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	222	222	222
Minste driftsvannføring	l/s			0,07

Beiakraft AS har foreslått et minstevannføringsslipp sommer/vinter på 30/20 l/s fra inntaket i Heståga og 20/10 l/s fra inntaket i Troåga. Fylkeskommunen mener det må høyere minstevannføring til for å ivareta fossesprøytsone og bekkekløfta i vassdraget. For at fossesprøytsone skal ivaretas må det en langt høyere minstevannføring og lavere slukeevne, noe som vil gå utover økonomien i prosjektet. En fossesprøytsone og bekkekløft av lokal verdi vil ikke utløse avbøtende tiltak av en slik art.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring fra inntaket i Heståga på 30 l/s i tiden 1.5-30.9 og 20 l/s resten av året. Fra inntaket i Troåga fastsetter vi en minstevannføring på 20 l/s i tiden 1.5-30.9 og 10 l/s resten av året. Dette er i tråd med søkers forslag.

Flere av høringspartene har bedt om at det stilles vilkår om omløpsventil. NVE er enig i dette, jf. vår vurdering av temaet lenger fram. Tiltaket er planlagt i nasjonalt laksevassdrag hvor det ikke skal bygges kraftverk som «fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning som er av nevneverdig negativ betydning for laksen» (st. prp. nr. 32 (2006-2007)). Brå stans i kraftverket vil føre til slike endringer som igjen vil ha negativ betydning for fisk som befinner seg på berørt strekning. Overføringen og planlagt minstevannføring gjør at det vil bli et fall i vannføringen ved drift til normal vannføring i Heståga. Det må derfor installeres omløpsventil.

For å unngå stranding av fisk i Heståga ved eventuelt utfall eller rask nedkjøring av kraftverket skal det installeres omløpsventil i kraftverket med kapasitet på 50 % av maksimal slukeevne. Ved vannforbruk i kraftverket mindre enn omløpsventilens kapasitet skal omløpsventilen åpne for vannmengden som går gjennom turbinen ved utfall. Deretter skal vannføringen gjennom omløpsventilen gradvis reduseres. Omløpsventilen skal fungere slik at vannføringen nedstrøms kraftverket ikke reduseres raskere enn at man unngår at fisk strander. Omløpsventilen skal koples til kraftverkets styringssystem og testes ut med hensyn til funksjonalitet før kraftverket settes i ordinær drift. NVE forutsetter at omløpsventilen fungerer i tråd med NVEs faktaark nr. 7/2016 «God praksis – omløpsventiler i kraftverk». Dokumentasjon på at utstyret fungerer etter hensikten skal oversendes NVEs miljøtilsyn.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Flere av høringspartene ber om at det settes krav om at det skal gjennomføres etterundersøkelser ved kraftverket for å avdekke om overføringen fra Troåga får negative konsekvenser for fisk på anadrom strekning. Overføringen fra Troåga er av begrenset mengde. Ved å se på vannføringskurvene for Heståga ser vi at en overføring på 0,6 m³/s vil utgjøre en liten del av den totale vannmengden som kommer i flommene. Vi mener derfor det ikke er behov for å stille krav om etterundersøkelser. Dersom det skulle vise seg behov for etterundersøkelser kan Fylkesmannen pålegge dette, se post 5 i merknader til vilkår under.

Fylkeskommunen ber om at detaljplanleggingen skjer i nær dialog med reindriftsnæringen. NVE forutsetter at tiltakshaver tar den nødvendige kontakt med Saltfjellet reinbeitedistrikt i detaljplanfasen, herunder planlegging av anleggstid.

Fylkesmannen ber om at inntaket plasseres slik at gassovermetning unngås. NVE er enig i en slik vurdering.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Valg av alternativ	Alternativ 2 med utløp i Heståga ovenfor vandringshinder.
Inntak	Plasseres i tråd med framlagte planer og kartgrunnlag, samt vist NVE på befaring (se vedlagte kart og bilder). Kotehøyde er oppgitt til kote 365 i Heståga og 370 i Troåga. Det må sikres at vann fra Troåga ikke kommer inn i drikkevannsmagasinet i Heståga som følge av høydeforskjellen i inntakene. Inntakene må etableres slik at det ikke fører til gassovermetning på anadrom strekning. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.

Vannvei	Nedgravd. Ved passering av registrert naturtype <i>bjørkeskog med høgstauder</i> skal det etterstrebes å jobbe smalt og gjøre skadeomfanget minst mulig.
Kraftstasjon	Kote 65 i Heståga, i henhold til planer for alternativ 2 beskrevet i brev datert 7.7.2016. Utløp av kraftverk skal være ovenfor vandringshinderet. Det skal bygges en omløpsventil med kapasitet på 50 % av maksimal slukeevne jf. merknader til post 1. Det må legges fram dokumentasjon til NVEs miljøtilsyn på at omløpsventilen fungerer etter hensikten før anlegget kan settes i drift.
Største slukeevne	Søknaden oppgir 0,8 m ³ /s fra inntaket i Heståga og 0,6 m ³ /s fra inntaket i Troåga, til sammen 1,4 m ³ /s. Største slukeevne kan ikke justeres i detaljplan.
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 0,07 m ³ /s.
Installert effekt	Søknaden oppgir 3,6 MW.
Antall turbiner/turbintype	1/Pelton. Turbintype kan ikke endres i detaljplan.
Vei	Søknaden oppgir at eksisterende skogsbil- og traktorveier til inntak oppgraderes. Traktoradkomst til inntak etter utbygging. Det bygges en ny vei til kraftstasjonen med lengde på 170 m, jf. tilleggsopplysninger datert 31.3.2017.
Annet	Omløpsventilen i kraftverket skal driftes i henhold til best praksis. Det forutsettes en tett dialog med Saltfjellet reinbeitedistrikt både i anleggsfasen og driftsfasen.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Miljødirektoratet mfl. mener det er nødvendig å evaluere ev. effekter av den økte vannføringen i Heståga. Det kan Fylkesmannen pålegge gjennom dette vilkåret. Kostnader ved et ev. pålegg må stå i forhold til tiltakets virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Fylkeskommunen i Nordland uttaler at de anser kulturminneloven § 9 som oppfylt. Vi minner om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3). Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.

Sametinget uttaler at de har befart Heståga/Troåga i 2012 uten funn av automatisk freda samiske kulturninner. De ber om å bli kontaktet ved vesentlige endringer av planene etter befaring. Alternativ 2 ble fremmet etter 2012, og NVE ber derfor tiltakshaver ta nødvendig kontakt med Sametinget. Aktsomhetsplikten i § 9 gjelder også for samiske kulturminner.

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Post 10: Registrering av minstevannføring m.v.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Øvrige forhold

Beiarn kommune ber i brev datert 20.12.2016 til Finansdepartementet (FIN), Olje- og energidepartementet (OED) og NVE om at all saksbehandling av konsesjonssaker i Beiarn kommune stanses inntil kapitaliseringsrenten er vurdert og avklart. Kommunen viser til at de har avgitt mye natur til kraftproduksjon, samtidig som at inntektene til kommunen er lav. OED v/statsråden besvarte kommunens henvendelse i brev av 1.2.2017. Statsråden viser her blant annet til Sundvollen-erklæringen og satsingen på fornybar energi. OED og NVE vil derfor ha fortsatt prioritet på å behandle søknader om nye kraftanlegg. I tråd med brevet fra statsråden har NVE opprettholdt planlagt framdrift i saksbehandlingen av småkraftsøknadene i Beiarn.

Vedlegg

Kart over planlagt utbygging, alternativ 2 (NVE201300024-39)

